

Samenvatting

In het kader van de beheersing van de uitgaven voor geneeskundige verzorging werd in 2002 een systeem van responsabilisering van de farmaceutische firma's ingesteld. Deze responsabilisering gebeurt door een aanvullende heffing op de omzet van die firma's. De heffing is verschuldigd als het budget van de farmaceutische specialiteiten (geneesmiddelen) wordt overschreden. Het bedrag van die overschrijding wordt verminderd overeenkomstig de mate waarin de besparingsmaatregelen gepland bij de vaststelling van de begroting, niet uitgevoerd zijn. Het wordt bovendien verminderd met 25% van de onderschrijding van de globale jaarlijkse begrotingsdoelstelling van de verzekering voor geneeskundige verzorging. De bijdrage van de farmaceutische firma's is beperkt tot 65% van die gecorrigeerde overschrijding. Het RIZIV int deze aanvullende zogenaamde responsabiliseringsheffing.

Het Rekenhof heeft onderzocht hoe dit systeem van financiële verantwoordelijkheid in de praktijk wordt gebracht.

Het onderzoek had tot doel na te gaan of de reglementering correct wordt toegepast en de middelen te onderzoeken die het RIZIV gebruikt om de juistheid te controleren van de gegevens voor de vaststelling van deze aanvullende heffing. Daarnaast wilde het onderzoek de kwaliteit van het invorderingsproces en de toepassing van sancties voor laattijdige betaling nagaan.

De audit heeft zwakke punten aan het licht gebracht bij de berekening van deze aanvullende heffing, de toepassing van de reglementering, de organisatie van de controle en het invorderingsproces.

Aangezien de ramingen van de overschrijding van het budget van de farmaceutische specialiteiten voortdurend evolueren, formuleert het Rekenhof de aanbeveling dat de berekening van de aanvullende heffing elk jaar zou worden vastgesteld op basis van voldoende nauwkeurige gegevens, en telkens in eenzelfde stadium.

In dezelfde gedachteorde zouden de gegevens om de besparingsmaatregelen te realiseren die bij de vaststelling van de heffing worden gehanteerd, zo actueel mogelijk moeten zijn.

Het Rekenhof merkt op dat het niveau van realisatie van sommige besparingsmaatregelen theoretisch wordt berekend volgens de periode gedurende dewelke de maatregel is toegepast. Gelet op de impact van deze werkwijze op de vaststelling van de aanvullende heffing, wordt daarenboven aanbevolen omzichtig te werk te gaan bij het bepalen van de datum van inwerkingtreding van die maatregelen.

Vanaf 2004 kunnen partiële budgetten voor afzonderlijke farmacotherapeutische klassen worden vastgesteld. Voor elk van die partiële budgetten geldt er een specifieke responsabilisering. Het Rekenhof onderstreept dat elk partieel budget moet worden geraamd rekening houdend met alle farmaceutische specialiteiten, verstrekt door zowel de apotheken als de ziekenhuizen.

Om een billijke behandeling van de firma's te garanderen zou een reglementaire oplossing moeten worden aangereikt opdat alle soorten ziekenhuisverpakkingen zouden worden aangegeven.

Als de responsabilisering van de farmaceutische firma's bedoeld is om enkel de farmaceutische specialiteiten in aanmerking te nemen die op de Belgische markt worden verkocht en die worden terugbetaald door de verzekering voor geneeskundige verzorging, dient de wet daartoe te worden gepreciseerd.

Wat de controle betreft, heeft het Rekenhof vastgesteld dat het RIZIV de aangegeven omzetcijfers van de farmaceutische firma's waarop de berekening van de aanvullende responsabiliseringsheffing is gebaseerd, niet systematisch onderzoekt. Het onderzoek van de aangiften heeft bovendien zwakke punten aan het licht gebracht op het vlak van de exhaustiviteit van de farmaceutische specialiteiten (publieksverpakking/ziekenhuisverpakking) en van de aangegeven hoeveelheden, die leiden tot een onderschatting van de omzet. Dit heeft een rechtstreekse weerslag op het percentage van deze aanvullende heffing maar ook op het geheel van de andere heffingen die bij de farmaceutische industrie worden geïnd. Er zou bijgevolg een oplossing moeten worden gezocht voor de tekortkomingen die bij de controle werden vastgesteld.

De audit heeft eveneens aangetoond dat de inning van de heffingen en van de voorschotten verbeterd zou kunnen worden door de betalingen sneller te registreren, door een adequaat beleid voor het versturen van rappelbrieven in te voeren en door geregeld de financiële staten te gebruiken.

Het Rekenhof is bovendien van oordeel dat het opportuun zou zijn fundamenteel na te denken over de nadere regels voor het vastleggen van de heffingen die de farmaceutische firma's verschuldigd zijn en over de instrumenten om de inning ervan te kunnen controleren.

Het Rekenhof stelt voor te overwegen de heffingen te berekenen op basis van een andere grondslag dan het door de bedrijven aangegeven omzetcijfer.

Terwijl het RIZIV slechts over beperkte middelen beschikt om de omzetcijfers die de farmaceutische firma's aangegeven hebben, te controleren, zou het wel de gedetailleerde informatie kunnen gebruiken die het heeft verzameld bij de verkoop en de terugbetaling van de geneesmiddelen afgeleverd door de openbare en ziekenhuisapotheken. Bovendien zou door een dergelijke benadering het probleem kunnen worden geregeld van het al dan niet in aanmerking nemen van de terugbetaalbare geneesmiddelen die worden geëxporteerd.

In zijn antwoord sluit de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid zich bij alle aanbevelingen van het Rekenhof aan, in het bijzonder bij het voorstel om het berekeningssysteem van de heffingen te hervormen en de berekening voortaan te baseren op de gegevens van het RIZIV over de verkoop en de terugbetaling van geneesmiddelen.

De bepaling uit de programmawet van 31 mei 2005, waarnaar de minister verwijst, heeft echter enkel tot doel het RIZIV de bevoegdheid toe te kennen ambtshalve de omzet van de firma's vast te stellen die nalaten die aan te geven. Die bepaling organiseert dus niet het door het Rekenhof aanbevolen systeem.